

Проект

**ОБЩИНСКА ПРОГРАМА
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА
ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА
БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ
КУЧЕТА
2024 г.-2028 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. Въведение

II. Цели и задачи на програмата

III. Нормативна уредба

IV. Анализ на състоянието и динамиката на популацията на безстопанствените кучета

V. Методология, Мерки за овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета

VI. Участници в Програмата

VII. Очаквани резултати от реализиране на Програмата, мониторинг и контрол

VIII. Необходими средства и ресурси за изпълнение на програмата.

Приложение - План за действие към Програмата

I. Въведение

Общинската програма за изпълнение на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Трявна и план за действие са изготвени в изпълнение на чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните (ЗЗЖ), Наредба № 4 от 01.02.2021 г. за прилагане на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност, както и разпоредбите на Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВМД) и изискванията, поставени на Република България и останалите страни, членки на Европейския съюз. Програмата обхваща периода 2024-2028 г.

Причините за наличието на безстопанствени кучета са от различен характер. Популацията на безстопанствените кучета се формира от изоставени, изгубени, родени на улицата и домашни кучета, оставени на обществени места без надзор. Безстопанствените кучета създават дискомфорт, провокиран от шума и предизвикват страх сред гражданите, водят до рискове, създавайки опасност от пренасяне на заразни и паразитни болести, нападения, ухапвания и предизвикване на пътнотранспортни произшествия, замърсяване на околната среда. Друг аспект на проблема с безстопанствените кучета е тяхното недобро физиологично състояние, в резултат на болести, глад, студ, недостатъчна грижа и нехуманно отношение към тях.

За да се решава проблема с безстопанствените кучета и рисковете, които крие той, е необходимо да се повиши информираността и контролът върху спазване на задълженията при отглеждането на домашни кучета, да се насърчават процесите на отговорно отглеждане на кучетата и тяхната кастрация. Необходимо е да се полагат адекватни грижи от собствениците на домашни кучета за издаване на паспорт от ветеринарен лекар, ваксинация, обезпаразитяване, регистрация чрез микрочип и въвеждане на данните в Интегрираната информационна система на Българската агенция по безопасност на храните. Необходимо е и осъществяването на контрол върху търговията и развъдната дейност с кучета.

Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България въвежда интегриран, цялостен, дългосрочен подход на национално ниво, целящ управление на съществуващите популации от безстопанствени животни. Съгласно чл. 40а, ал. 1 от Закона за защита на животните (ЗЗЖ) програмата се основава на следните принципи:

- постигане на здравословна среда за гражданите на Република България и подобряване хуманното отношение към животните;
- управление и намаляване на популацията от безстопанствени кучета по ефективен начин чрез масова кастрация.

В съответствие с разпоредбите на Закона за защита на животните и Националната програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България е вменено на общините да разработват и прилагат Общински програми за овладяване на популацията на безстопанствените кучета.

II. Цели и задачи на програмата

Цел на програмата

С прилагането на програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Трявна цели:

- намаляване популацията на безстопанствените кучета, чрез прилагане на комплекс от мерки, при които усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока – намиране на хуманно и съвременно решение на проблема;
- намаляване на рисковете от разпространението на заболявания, пренасяни от безстопанствените кучета;
- увеличаване на информираността, отговорността и активността на гражданите при отглеждане на домашни кучета.

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и потребности.

От друга страна те са синхронизирани с изискванията поставени в нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

Задачи на програмата

1. Анализиране и предприемане на действия за овладяване броя на безстопанствени кучета;
2. Регистриране на всички домашно отглеждани кучета, от техните собственици, на територията на община Трявна;
3. Организиране и провеждане на кампании по кастрация и чипиране на домашни кучета;
4. Стимулиране осиновяването на безстопанствени кучета;
5. Организиране и провеждане на срещи с лица и организации за защита на животните;
6. Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл.2 от Закона за защита на животните;
7. Осъществяване на контрол по спазване на предписанията в Програмата мерки;

III. Нормативна уредба

- **Закон за защита на животните;**

- **Закон за ветеринарномедицинската дейност;**

- **Наредба № 4 от 01 февруари 2021 г.** за прилагане на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност;

- **Наредба № 42 от 12 Декември 2008 г.** за изискванията към ветеринарните лечебни заведения, видът и обемът на дейността, която се извършва в тях;

- **Наредба № 41 от 10 Декември 2008 г.** за изискванията към обекти, в които се

отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни.

IV. Анализ на състоянието и динамиката на популацията на безстопанствените кучета

1. Описание на проблема

Наличието на безстопанствени кучета води до:

- пренасяне на болести опасни за човека – бяс, ехинококоза, бурцелоза и др.
- замърсяване на околната среда;
- инциденти свързани с ухапвания на хора от кучета;

Трудно се осъзнава, че наличието на бездомни животни е причинено от хората и тяхната безотговорност. Собствениците не са запознати с изискванията при отглеждането на домашни любимци. При първите срещнати трудности животното или неговото потомство е изоставено на улицата. Не се спазват нормативните изисквания при извеждане на домашните любимци в градска среда. Това поведение е резултат от непознаване на законите и наредбите, от неправилно изградено мислене и от недостатъчно ефективен контрол.

2. Причини за възникване на проблема

- Липса на ефективен контрол върху регистрацията и популацията на домашни кучета;
- Невъзможност за идентифициране на собственици, които са изоставили животните си;
- Липса на ефективна комуникация и взаимодействие с ветеринарните лекари, като основен източник на информация относно неидентифицираните животни;

3. Популацията на безстопанствените кучета

Определяне броя на безстопанствените кучета е задължително условие при планирането и провеждането на всички мерки за намаляване на тяхната популация. Във връзка с динамиката на популацията на безстопанствените кучета в Националната програма за овладяване на популацията от безстопанствени кучета е предвидено преброяване на територията на всяка община. Преброяването следва да се извършва веднъж на всеки две години в периодите март-юни и септември-ноември, и да започва с уведомление от министъра на земеделието, храните и горите със заложен в него срок. При преброяването трябва да се отчита всяко куче, намиращо се на обществено място без видимо присъствие на собственик по методика, подробно разписана в Националната програма. Преброяването завършва със съставянето на протокол, който се изпраща в Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ).

V. Методология, Мерки за овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета

Успешната практика налага прилагането на регламентирания от Закона за защита на животните метод за кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокиране на раждаемостта - ограничаване капацитета на средата само със стерилни животни.

МЯРКА I. Създаване на организация за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Трявна.

1. Кастрация, ваксинация срещу бяс, поставяне на микрочип (*за кратко наричани обработка*) и връщане по места на социализирани и здрави безстопанствени кучета:

- Обработката на безстопанствени кучета, след сключване на договор. След залавяне, безстопанствените кучета се кастрират, обезпаразитяват и транспортират до приют.

- Обработката се извършва на принципите на *масова кастрация* по райони във връзка с молби и сигнали на граждани;

- Залавянето на безстопанствени кучета се извършва, съгласно чл.42, ал.1 от ЗЗЖ;

- Транспортирането на кучетата се извършва в клетки и съгласно изискванията на чл.42, ал.2 от ЗЗЖ.

- За върнатите по места обработени кучета, граждани и организации за защита на животните, могат да заявят желание за поемане на грижите за тях, като подписат декларация по чл. 47, ал. 3 от ЗЗЖ и изпълняват изискванията по чл. 49 и чл. 50 от ЗЗЖ, а именно:

- да обезпаразитяват на всеки три месеца и да реваксинират против бясвърнатите по места кучета, за които поемат грижа и отговорност;

- да заверяват ежегодно паспорта на кучето за извършените обезпаразитявания и ваксинации;

- да вземат мерки за предотвратяване на агресивното поведение на кучето към хора и животни

- Съгласно разпоредбите на чл. 48 от Закона за защита на животните /ЗЗЖ/, не се допуска връщането на обработените кучета в дворове на детски ясли и градини, училища, болници и в близост до детски площадки за игра на деца.

- Безстопанствени кучета, участвали в инцидент се залавят приоритетно.

2. Евтаназия, съгласно чл.51 от ЗЗЖ, на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета.

3. Поддържане на информационна база данни за обработените безстопанствени кучета, в която се вписва датата и мястото на обработката, ветеринарния лекар извършил манипулацията, мястото, на което е върнато кучето.

4. Община Трявна организира поэтапна безплатна кастрация на дворни кучета, отглеждани по населените места в общината.

5. Установяване на устойчиви практики за осиновяване на безстопанствени животни.

6. Провеждане на информационно - образователни кампании.

МЯРКА II. Определяне на места за разходка на кучета, както и организиране и обозначаване на места забранени за разходка на домашни кучета.

МЯРКА III. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета. Контролът по спазване на програмата се организира от кмета на Община Трявна и кметовете и кметските наместници на малките населени места.

МЯРКА IV. Създаване на организация за регистриране на домашните кучета и тяхното чипиране.

1. Регистрацията на домашни кучета се извършва, съгласно чл. 174 от ЗВМД.

2. Кметовете и кметските наместници поддържат и актуализират публичен

регистър на домашните кучета, ловните кучета и кучетата, които придружават или охраняват селскостопански животни, които се придвижват към регистриран животновъден обект, съгласно чл. 133, ал. 2, т. 10 от ЗВМД. Таксата за домашни кучета се събира от Община Трявна.

VI. Участници в Програмата

Общински съвет – Трявна

- Приема Програма за овладяване популацията на безстопанствени кучета и плана за действие, както и тяхната актуализация при необходимост;
- Предвижда и приема с бюджета на общината за съответната година финансови средства за изпълнение на програмата и плана за действие;

Кметът на общината организира изпълнението на програмата и плана по чл. 40, ал. 3 от ЗЗЖ.

На местно ниво координацията се осъществява чрез взаимодействие между Кмета на общината, Областната дирекция по безопасност на храните, областната колегия към Българския ветеринарен съюз и Организации за защита на животните.

На национално ниво координирането е чрез взаимодействие между Министерството на земеделието, храните и горите, Българската агенция по безопасност на храните, Министерство на финансите, Министерство на здравеопазването, Национално сдружение на общините в Република България, Български ветеринарен съюз и Организации за защита на животните.

Контролът по изпълнение на Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Трявна и плана по чл. 40, ал. 3 от ЗЗЖ се осъществява от министъра на земеделието, храните и горите чрез БАБХ.

Общинска администрация

- ЗЗЖ;
- Поддържа регистър по чл. 133, ал. 2, т. 10 от ЗВМД и регистър по чл. 54 от ЗЗЖ;
  - Организира дейностите по изпълнение на Програмата и плана за действие;
  - Извършва проверки по сигнали, жалби и молби, свързани с домашни и бездомни кучета;
  - Осъществява контрол относно спазване на нормативните изисквания от собствениците на домашни кучета;
  - Организира и провежда кампании за намиране собственици на кучета, за хуманно отношение към животните и популяризиране на Програмата за намаляване на популацията.
  - Осъществява комуникация и сътрудничество с практикуващи ветеринарни лекари, доброволци, граждански сдружения и организации;
  - Организира събирането на таксата за притежаване на куче и разходването на средствата. Съгласно чл. 175, ал. 3 от ЗВМД събраните средства от този вид такса се използват единствено и само за мероприятия свързани с намаляване броя на безстопанствените кучета;
  - Изгражда места за свободно разхождане на домашни любимци

Практикуващи ветеринарни лекар

Стриктно спазват изискванията на ЗВМД, ЗЗЖ и подзаконовите нормативни актове за маркиране/идентификация на домашните кучета и редовна отчетност пред ОДБХ. Разясняват ползите от кастрация, идентификация и обезпаразитяване на домашните кучета.

Организации за защита на животните и други неправителствени организации

- Съдействат на местната власт чрез свои представители за изпълнение на мерките в програмата;
- Организируют, провеждат и участват в съвместни кампании за намиране собственици на кучета, за хуманно отношение към животните и популяризиране на Програмата за намаляване на популацията;

Областна дирекция по безопасност на храните/ОДБХ/

ОДБХ осъществява контрол върху развъдниците, зоомагазините и пазарите за животни, съгласно чл.59, ал.1 от ЗЗЖ.

VII. Очаквани резултати от реализиране на Програмата, мониторинг и контрол

Изпълнението на Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Трявна и планът за действие по чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните се организира от Кмета на общината.

Оценката за изпълнение на общинската програма се извършва на базата на прилагане на мерките и постигането на заложените задачи. Оценката се извършва с оглед установяване на ефективността и ефикасността от изпълнението на Програмата.

Отговорните лица за изпълнение на Програмата ежегодно до м. февруари внасят отчет до кмета на Община Трявна. Отчетът включва и анализ на постигната ефективност и може да съдържа препоръки за подобряване изпълнението на Общинската програма.

Кметът на общината ежегодно до 1 март внася отчет за изпълнението на Програмата до изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, чрез Областна дирекция по безопасност на храните.

Приетата общинска програма и планът по чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните се публикува на интернет страница на Община Трявна. При всяко изменение и допълнение информацията следва да се актуализира.

С прилагането на Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Трявна се очакват следните резултати:

- Повишаване безопасността на градската среда;
- Значително намаляване на броя на безстопанствените кучета и установяване на контрол върху тяхната популация на територията на общината;
- Намаляване на рисковете от разпространението на заболявания, пренасяниот безстопанствените кучета;
- Увеличаване на информираността, отговорността и активността на гражданите при отглеждане на домашни кучета.

Мониторингът ще бъде осъществяван по следните индикатори за изпълнение:

1. Брой на безстопанствени кучета, както следва:

- заловени;
- идентифицирани;
- кастрирани;
- ваксинирани;
- обезпаразитени;
- настанени в приюта;
- върнати по места;
- осиновени;
- евтаназирани;
- умрели.

2. Брой на домашни кучета, както следва:

- регистрирани;
- кастрирани.

3. Брой извършени проверки, както и:

- подадени сигнали, молби и жалби;
- дадени предписания;
- констатирани нарушения;
- съставени актове за установяване на административни нарушения и издадени наказателни постановления.

VIII. Необходими средства и ресурси за изпълнение на програмата Източниците на финансиране и обезпечаване на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Трявна и Планаза действие, съгласно чл. 40 б от ЗЗЖ са:

- държавния бюджет;
- общинския бюджет;
- дарения от физически и юридически лица;
- международни програми и проекти.

Настоящата Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Трявна и Плана за действие са приети от Общински съвет –Трявна на основание чл. 40, ал. 3 от ЗЗЖ, с Решение № ...../ Протокол № ..... и влизат в сила от приемането им.

Приложение - План за действие към Програмата

№	Действия	Изпълнители	Срок	Източници за финансиране	Очакван ефект
1.	Организиране и провеждане на съвместни дейности по кастрации и маркиране на домашни кучета	НПО и Община Трявна	2024-2028	Общински бюджет Дарения	Намаляване броя на кучетата „Нежелано потомство, изоставени на улицата“.
2.	Преброяване на безстопанствените кучета на територията на община Трявна	Община Трявна	2024-2028	-	Възможност за точна преценка промяната в популацията на безстопанствените кучета като критерий за успеваемост на мерките по програмата.
3.	Стимулиране осиновяването на безстопанствени кучета чрез срещи и тематични кампании	НПО и Община Трявна	2024-2028	Общински бюджет	Частично овладяване популацията на безстопанствени кучета
4.	Поддържане на регистър на кучета и неговата актуализация. Обмен на информация с БАБХ, ветеринарни лекари.	Община Трявна	2024-2028	-	Събираемост на прихода от такса куче
5.	Осъществяване на контрол относно притежаването на кучета в домашни условия	Общинска администрация, кметство и кметски наместници	2024-2028	-	Информираност на лица относно задълженията им по ЗВМД за отглеждане на домашен любимец
6.	Информационни кампании - билбордове/рекламни пана - брошури, листовки и др. - средства за масово осведомяване - срещи с лица и организации за защита на животните - срещи с хората по населени места	Медии, Община Трявна, Ветеринарни специалисти, Организации за защита на животните	2024-2028	Общински бюджет Дарения	Информираност на всички заинтересовани страни относно намаляване броя на безстопанствените кучета. Активно участие и отговорност при отглеждане на домашни любимци от страна на техните стопани.

7.	Изграждане на общински приют за безстопанствени кучета	Община Трявна, Ветеринарни специалисти, Организации за защита на животните		Общински бюджет Държавен бюджет Дарения Проекти	Намаляване популацията на безстопанствени кучета
----	--	--	--	--	--